

## 5.) Tétel:

### Konstansok definiálása, STACK szerepe a vezérlésátadásban(a.):

#### **Konstansok**

A konstansok általában négyféle számrendszerben is megadhatók: binárisan, oktálisan, decimálisan és hexadecimálisan. Assembly esetén a szám után írt betűvel lehet jelezni az egyes számrendszereket:

1. bináris: B vagy Y betű
2. oktális: O vagy Q betű
3. decimális: D vagy T betű
4. hexadecimális: H - hogy a változókkal ne keverjük össze, a szám elé "vezető 0" kerül, pl. 0FFh

Alapértelmezett számrendszer a decimális. Átállítása a .RADIX n direktíva alkalmazásával történik, ekkor a számok végéről az adott betű elhagyható (pl.: .RADIX 16 esetén a H). Karakterkonstansok esetén megadható a karakter ASCII kódja, de maga a karakter is.

#### **Konstansok használata**

Egy jellemző konstans használati helyzet: MOV AH,1, vagy MOV AH,4Ch. Az első esetben decimálisan, a másodikban hexadecimálisan adtuk meg az értékeket. A számrendszer alapszámát (radix) mindig a szám után írt betűvel jelezzük:

1. Y vagy B a bináris szám
2. vagy Q az oktális szám
3. T vagy D a decimális szám
4. H a hexadecimális szám.

A fordító alapértelmezetten 10-es számrendszert használt, így decimális számok esetében nincs szükség külön jelzésre. Az alapértelmezett számrendszer a .RADIX n direktívával állítható be. Ha pl.: 16-os számrendszert állítunk így be, akkor elhagyható a H jelölés, viszont szükséges lesz a T használata. Ha 10-nél nagyobbra állítjuk a számrendszert, akkor nem használható a D illetve B jelölés.

Karakteres konstans megadásánál használható a karakter kódja, vagy a karakter szimbóluma is:

```
MOV AL,"A"  
MOV AL,'A'  
MOV AL,65
```

Mindhárom esetben az AL-be a karakter kódja, azaz 65 fog kerülni.

## **Stack szerepe a vezérlésátadásban**

### **A stack**

A stack, vagy verem egy olyan, az operációs rendszer által kijelölt memóriaterület, ahova közvetlen utasításokkal lehet adatot elmenteni, és onnan visszaolvasni. Itt átmeneti adatok tárolhatóak, ilyen lehet szubrutin hívásakor a visszatérési cím, vagy egyes függvények, eljárások paraméterei. Az operációs rendszer a megszakításokkor ide menti a futáshoz szükséges regiszterek tartalmát.

A stack egy LIFO (last in, first out) szervezésű memória. Amikor valami bekerül a verembe, a veremmutató (a verem tetejére, az utoljára betett adat memóriacímére mutat) értéke kettővel csökken, ha valami kikerül onnan, kettővel nő. Ez a fajta memóriaszervezés lehetővé teszi szubrutinok hívását, tetszőleges mélységig.

A CALL szubrutin hívás elmenti a stack tetejére a következő (azaz a CALL utáni) utasítás címét, és ezt a címet tölti be az IP-be a RET utasítás. A verem tetején tárolt adat teljes címe az SS:SP regiszterpárban található. Assemblyben a PUSH utasítással lehet adatot rakni a verembe, ez kettővel csökkenti az SP veremmutató értékét. A POP utasítással lehet adatot kivenni, ez kettővel növeli a mutató értékét.

## **Direktívák csoportosítása, működésük(b.):**

### **Direktívák**

Olyan parancsok, amelyek vagy a fordítást, vagy pedig a futtatást befolyásolják. A direktívákat és az operandusaikban lévő szimbólumokat is a lexikális elemző határozza meg, ez általában előfeldolgozó modul segítségével történik. Assembly példák:

.DOSSEG (program szegmenseket szigorú sorrendben akarjuk betölteni)

.MODEL SMALL/MEDIUM (mennyi kódszegmens van, vagyis az eljáráshívások NEAR, illetve FAR típusúak-e)

.STACK, .DATA, .CODE (a program megfelelő szegmenseire utalnak)

END (programvég)

### **Pascal példák:**

kapcsoló direktívák (kétféle lehetőségük van, + jelre bekapcsolnak, - jelre ki). Pl.: {\$B-} csak addig vizsgálja a kifejezést (and és or), amíg nem dönthető el egyértelműen; {\$D+} debug infókat fűz a fordító a programhoz; {\$I+} I/O műveletek automatikus ellenőrzése - kikapcsolva IOResult-tal ellenőrizhető és kezelhető

paraméteres direktívák (a direktíva után SPACE-el elválasztva paraméter következik). Pl.: {\$M } segítségével a memóriaméretek adhatók meg

feltételes fordítás: csak akkor fordítja le, ha megadott feltétel teljesül. {\$IF feltétel}...

{\$ENDIF}

## **LR(1) grammatikák és elemzésük(c.):**

## LR elemzések

Alulról felfelé elemzéseknél a terminális szimbólumokból kiindulva haladnak a kezdőszimbólum felé. Ezek az elemzések egy vermet használnak, és a vizsgált módszerek léptetés-redukálás típusúak, azaz az elemző mindig egy redukción próbál végezni, ha ez nem sikerül, akkor az input szimbólumsorozat következő elemét lépteti. Ezek az elemzések a legjobboldalibb levezetés "inverzét" adják. Az elemzés alapproblémája a mondatformák nyelének a meghatározása.

Első lépésben a grammatika szabályaiból egy táblagenerátorral elkészítünk egy elemző táblázatot, majd az elemző program a táblázattal és egy veremmel tudja elemezni a szöveget. Egy  $G'$  kiegészített grammatikát  $LR(k)$  grammatikának nevezünk, ha

$$S' \rightarrow \alpha A w \rightarrow \alpha \beta w$$

$$S' \rightarrow \gamma B x \rightarrow \gamma \delta x = \alpha \beta y$$

$FIRST_k(w) = FIRST_k(y)$  esetén  $\alpha = \gamma$ ,  $A = B$ ,  $x = y$ . Ekkor  $\alpha \beta w$  mondatformában,  $k$  szimbólumot előreolvasva a  $w$  első szimbólumától egyértelműen meghatározható, hogy  $\beta$  a nyél, és az  $A \rightarrow \beta$  szabály szerint kell redukálni. Minden  $LR(k)$  grammatikához létezik egy vele ekvivalens  $LR(1)$  grammatika. Ha egy  $\alpha \beta x$  mondatforma nyele  $\beta$ , akkor az  $\alpha \beta$  prefixeit az  $\alpha \beta x$  járható prefixeinek nevezzük.

## Működés

A szimbólumokat olvasási sorrendben egy verembe helyezük el, közben vizsgáljuk, hogy nem alakult-e ki egy olyan csoport, amely a levezetési szabály jobboldala, vagyis egy nyél. Amennyiben a csoport nyél, akkor helyébe a szabály baloldalán álló nemterminálist írjuk.

Az elemzés menete:

A verem szimbólumpárokot tartalmaz, az első elemben egy terminális vagy nemterminális szimbólumot tárolunk, a másodikban az automata állapotának a sorszámát. A verem kezdeti tartalma legyen  $(\#, 0)$ . Ha az automata egy léptetést hajtott végre, akkor a beolvasott szimbólum és az új állapot sorszáma kerül a verembe. A redukciónál állapotban, ha az  $A \rightarrow \alpha$  szabály szerint kell redukálni, akkor töröljük a verem  $|\alpha|$  db. sorát, azaz  $2^{*|\alpha|}$  elemét, írjuk a verem tetejére, az első elembe az  $A$  szimbólumot, lépünk vissza az automatában a járható prefixszel bejárt úton  $|\alpha|$  lépést. Határozzuk meg, hogy ebből az állapotból az  $A$  hatására melyik állapotba kerül az automata, és ezt az állapotsorszámot írjuk a verem tetején levő második elembe. Ha egy állapotátmenetben az  $S' \rightarrow S$  szabály redukciónálhoz jutunk, akkor az elemző az input szöveget elfogadta és megáll. Ha egy állapotból olyan input szimbólum hatására kell továbblépni, amelyhez a táblázatban nincs megadva állapotsorszám, akkor az elemzés szintaktikus hibát detektál, és megáll.